

Malmö stad
Revisionskontoret

ÅRSRAPPORT 2018

Servicenämnden

Revisorskollegiet 2019-04-10

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Malmö granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna i revisorskollegiet och de sakkunniga revisorerna på revisionskontoret.

I Kommunallag (2017:725) 6 kap 6 § anges att nämndernas ansvar för verksamheten är att nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I Kommunallag (2017:725) 12 kap 1 § anges att revisorernas uppgifter är att pröva om verksamheten sköts på ett **ändamålsenligt** och från ekonomisk synpunkt **tillfredsställande** sätt, om räkenskaperna är **rättvisande** och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är **tillräcklig**.

I revisionskontorets årsrapport sammanfattar den kommunala yrkesrevisorn det gångna årets granskning av respektive nämnd vilket ger de förtroendevalda revisorerna underlag för sin prövning utifrån kommunallagen. Fördjupade granskningar som görs under året rapporteras i sin helhet i enskilda rapporter. Alla publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida <http://malmo.se/stadsrevisionen>.

Innehåll

Sammanfattning	2
Årets granskning	3
Intern kontroll	4
Verksamheten	5
Ekonomi	9
Räkenskaper	10
Bilaga 1 - Övergripande revisionskriterier	11
Bilaga 2 - Fördjupade granskningar	14
Bilaga 3 - Uppföljning tidigare granskningar	17
Bilaga 4 - Nyckeltal	21

Sammanfattning

Intern kontroll

Sammantaget bedöms nämndens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att nämnden har en tillräcklig process för att hantera risker samt ett välstrukturerat internkontrollarbete. Det finns en av nämnden beslutad riskanalys för 2018. Med utgångspunkt i riskanalysen har nämnden antagit en internkontrollplan. Nämnden har följt upp resultatet av direktåtgärder och granskningar i internkontrollplanen.

Verksamhet

Sammantaget bedöms nämnden ha bedrivit verksamheten på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt under 2018.

Nämnden har följt upp samtliga av nämnden beslutade mål. Nämnden har gjort bedömning att 13 av målen har uppnåtts under året och att 7 av målen delvis har uppnåtts under året. Nämnden har följt upp samtliga av kommunfullmäktige beslutade mål. Nämnden bedöms delvis ha bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. Nämnden har redovisat samtliga av kommunfullmäktige till nämnden riktade uppdrag.

Utifrån genomförda granskningsinsatser bedöms verksamheten ha bedrivits i enlighet med reglementet för nämnden. Nämndens verksamhet utifrån lagar, riktlinjer, föreskrifter, tillsyn, rapporter och nyckeltal har granskats översiktligt. Utifrån genomförda granskningsinsatser bedöms verksamheten ha bedrivits på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Ekonomi

Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att nämnden har beslutat om en budget i balans samt redovisat hur ekonomiska medel ska användas. Nämnden har bedrivit verksamheten inom de beslutade ekonomiska ramar.

Räkenskaper

Nämndens balans- och resultaträkning har granskats och bedömts. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Intern kontroll
- Verksamhet
- Ekonomi
- Räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen. Revisionsarbetet bedrivs enligt god revisionsred för yrkesrevisorerna som den uttrycks i SKYREV:s vägledningarna och rekommendationerna.

Granskningen utgår från en riskanalys och genomförs med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. De övergripande revisionskriterierna redovisas i *bilaga 1*.

I årsrapporten redovisas översiktligt resultatet av årets granskningar av nämnden. De fördjupade granskningar som genomförts under året redovisas närmare i *bilaga 2*.

En uppföljning av i vilken mån nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 3*. Nyckeltal som rör personal finns redovisade i *bilaga 4*.

Nämndernas arbete med jämställdhetsintegrering beaktas i granskningen.

De förtroendevalda revisorerna i styrgrupp service träffar servicenämndens presidium och förvaltningsledning i samband med delårsrapport 2 och årsbokslut 2018.

Kommunal yrkesrevisor har varit Linda Gustavsson vid revisionskontoret i Malmö stad. Sakkunnig revisor har prövat sitt oberoende med mera i enlighet med SKYREV:s rekommendation 2 och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen. Räkenskaperna har granskats av PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

Årsrapporten är ett utkast och inte en offentlig handling fram till dess att revisorskollegiet beslutar om revisionsberättelsen 2018.

Intern kontroll

Under denna rubrik bedöms om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att:

- Kontrollen är aktiv och ändamålsenlig, dvs. att den förebygger, upptäcker och åtgärdar.
- Arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisation, system och det löpande arbetet.

Granskningen av den interna kontrollen innefattar verksamhetens riskhantering, kontrollmiljö, kontroller och uppföljning.

Malmö stad har ett reglemente för intern kontroll. Enligt reglementet ska nämnderna årligen besluta om en internkontrollplan som beskriver prioriterade åtgärder och granskningar utifrån dokumenterade riskanalyser. Nämndernas arbete med intern kontroll ska följas upp och rapporteras till kommunstyrelsen.

Sammanfattningsvis bedöms servicenämndens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen grundar sig på nedanstående redogörelse.

Riskhantering

En del i nämndens interna kontroll är att identifiera och löpande analysera organisationens risker. Riskhanteringen syftar till att upptäcka och bedöma risker samt förebygga fel. Nämndens riskhantering har granskats och bedömts. Nämndens riskhantering bedöms som tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på att det finns en dokumenterad och av nämnden beslutad riskanalys för 2018. Riskanalysen utgår från en bedömning av riskernas sannolikhet och konsekvens. Riskområden med höga riskvärden har överförts till nämndens internkontrollplan.

Kontrollmiljö

Nämnden ska i enlighet med reglementet för intern kontroll ha ett systematiskt arbetssätt och en organisation som säkerställer en god intern kontroll.

Nämndens kontrollmiljö avseende organisation, styrdokument och delegationsordning har granskats översiktligt. Kontrollmiljön bedöms utifrån genomförda granskningsinsatser som tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på att det av nämndens delegationsordning framgår vilken beslutanderätt som har överlämnats. Nämnden har uppdaterade

styrdokument som innefattar styrning och kontroll för verksamhet och ekonomi. Nämnden bedöms vidare ha ett systematiskt arbetssätt som säkerställer en god intern kontroll.

Kontroller

Nämnden ska i enlighet med reglementet för intern kontroll genomföra kontroller för att säkerställa att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv, att information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig samt att lagar, förordningar och styrdokument följs.

Nämndens systematiska kontroller har granskats översiktligt och främst riktat fokus mot internkontrollarbetet. Utifrån genomförd granskning bedöms nämndens kontroller som tillräckliga.

Nämnden beslutade 180130 om en internkontrollplan. Planen innehåller fyra prioriterade åtgärder och sex granskningar. I granskningarna omfattas de tre kommungemensamma granskningsområden¹ som beslutats av kommunstyrelsen. Samtliga åtgärder och granskningar som ska genomföras enligt riskanalysen finns med i internkontrollplanen.

Nämndens uppföljning av intern kontroll

Servicekommitténs uppföljning av intern kontroll har granskats och bedömts. Nämnden bedöms ha en tillräcklig uppföljning av intern kontroll.

Bedömningen grundar sig på att nämnden har följt upp resultatet av direktåtgärder och granskningar från internkontrollplan 2018 vid tre tillfällen. I rapporteringen redovisas genomförda och planerade förbättringsåtgärder.

Verksamheten

Under denna rubrik sker en bedömning av om nämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt innebär att:

- Verksamheten lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.
- Nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och resultat.

¹ De tre kommungemensamma granskningsområdena är; Avsaknad av inventarieregister för elektronisk utrustning, Fel pris fakturerat jämfört med avtal och Felaktiga kontaktuppgifter

Granskningen av verksamhetens ändamålsenlighet innefattar följsamhet till kommunfullmäktiges mål och uppdrag, nämndsmålen samt de lagar, föreskrifter och styrdokument som gäller för verksamheten.

Sammantaget bedöms servicenämnden ha bedrivit verksamheten på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt under 2018. Bedömningen grundas på nedanstående redogörelse.

Styrning

Servicenämnden antog årets nämndsbudget 180129. Nämnden har beslutat om 20 nämndsmål. Det framgår tydligt hur målen förväntas bidra till respektive kommunfullmäktigemål.

Nämnden har under året haft tre riktade uppdrag från kommunfullmäktige:

- Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att exemplifiera hur man arbetar med att integrera de globala målen i samverkan med andra nämnder och externa aktörer.
- Förskolenämnden och grundskolenämnden, i samarbete med servicenämnden, ges i uppdrag att höja andelen ekologisk mat som serveras i stadens förskolor och skolor.
- Servicenämnden, tillsammans med berörda nämnder, ges i uppdrag att förstärka arbetet med energieffektiviseringar och påskynda utbyggnaden av solceller på stadens egna fastigheter i syfte att uppnå miljömålen.

Nämnden har redovisat samtliga av kommunfullmäktige till nämnden riktade uppdrag. Uppdraget som handlar om att exemplifiera hur man arbetar med att integrera de globala målen bedömer nämnden som fullföljt. Uppdragen som handlar om att höja andelen ekologisk mat i förskolor och skolor samt förstärka arbetet med energieffektiviseringar och påskynda utbyggnaden av solceller är påbörjade och ska fortskrida under 2019.

Nämndens reglemente

Servicenämndens verksamhet har granskats översiktligt utifrån nämndens reglemente. Utifrån genomförda granskningsinsatser bedöms verksamheten ha bedrivits i enlighet med reglementet för nämnden.

Lagar, föreskrifter och styrdokument

Nämndens verksamhet utifrån lagar, riktlinjer, föreskrifter, tillsyn, rapporter och nyckeltal har granskats översiktligt. Utifrån genomförda granskningsinsatser bedöms verksamheten ha bedrivits på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Kvalitetsarbete

Enligt uppgift har serviceförvaltningens verksamheter arbetat med att införa ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på synpunkts- och avvikelsehantering. En sammanställning av inkomna synpunkter och avvikelser ska för första gången göras. Sammanställningen avser år 2018 och förväntas visa vilka delar av förvaltningen som har ett arbete kvar att göra, och vilka som har ett tillräckligt underlag för sammanställning och analys, och därmed också för att göra prioriteringar framåt. Nämnden ska ta del av sammanställningen på mars-sammanträdet 2019.

Twister

Under 2017 påbörjades uppförandet av en ny sporthall. Då arbetet, enligt stadsbyggnadskontorets uppfattning, påbörjades innan startbesked hade inhämtats beslöt stadsbyggnadsnämnden under hösten 2017 att utkräva en byggsanktionsavgift. Servicenämnden överklagade beslutet till Länsstyrelsen som inte gav stöd till överklagan. Ärendet överklagades till mark- och miljödomstolen som meddelade dom i februari 2019. I domslutet upphäver mark- och miljödomstolen stadsbyggnadsnämndens beslut om byggsanktionsavgift.

Tidigare tvist med HSB Malmö, kring vem som ska betala för åtgärder av fel och brister i två förskolor, har under hösten 2018 lösts och reglerats.

Fördjupade granskningar

På uppdrag av stadsrevisionen har konsultfirmor utfört två fördjupade granskningar inom nämndens ansvarsområde under 2018; *Underhåll av fastigheter i Malmö stad* och *Klimatutsläpp och matkonsumtion*.

I granskningen som rör underhåll av fastigheter gjordes bedömning att servicenämndens övergripande styrning och kontroll avseende det planerade underhållet i huvudsak är tillräcklig. I granskningen som rör klimatutsläpp och matkonsumtion gjordes bedömning att policyn för hållbar utveckling och mat för Malmö stad delvis efterlevs av servicenämnden samt att genomförandet, utvärderingen och uppföljningen är delvis ändamålsenlig, se *bilaga 2*.

Stadsrevisionen har följt upp två fördjupade granskningar som utfördes under 2017; *Lönerutiner och pensionskostnader* och *Verifikationer och löpande bokföring*. Stadsrevisionen bedömer att servicenämnden har följt de rekommendationer som lämnades i granskningarna. Bedömningen grundas på de svar som serviceförvaltningen har lämnat i februari 2019, *bilaga 3*.

Nämndens uppföljning av verksamhet

I enlighet med Malmö stads budget 2018 ska nämnden följa upp verksamheten och analysera vad som åstadkommits. Resultatet ska följas upp i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar och i förhållande till den målsättning som är

beslutad av nämnden med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål. Resultatet på nämndsnivå ska kopplas till respektive kommunfullmäktigemål och redovisas till kommunstyrelsen.

Nämndens uppföljningsstruktur för verksamhet har granskats och bedömts. Nämnden bedöms ha en tillräcklig uppföljningsstruktur avseende verksamhet. Bedömningen grundar sig på nedanstående.

Nämnden har följt upp samtliga av nämnden beslutade mål och gjort en bedömning av måluppfyllelse för respektive nämndsmål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål. Nämnden har gjort bedömning att 13 mål har uppnåtts under året och att 7 mål delvis har uppnåtts under året. Nämnden bedöms sammantaget för år 2018 ha delvis uppfyllt av nämnden beslutade mål. De mål som delvis har uppnåtts är följande:

- Servicenämnden ska utveckla det systematiska miljöarbetet och stärka sätningarna på ekologiskt hållbart byggande.
- Servicenämnden ska i samverkan möta beställarens efterfrågan på förskolor och grundskolor av hög kvalitet.
- Servicenämnden ska implementera Utvecklingsplan för arbete med barnets rättigheter i Malmö stad och skapa hållbar struktur för systematiserat och integrerat barnrättsarbete.
- Servicenämnden ska öka tillgängligheten till Malmö stads verksamheter genom professionell hantering av medborgarkontakter som präglas av bra bemötande och god service.
- Servicenämnden ska klimatanpassa fastigheterna med särskilt fokus på ökad nederbörd.
- Servicenämnden ska bidra till att Malmö stad är ett föredöme inom ekologiska produkter.
- Servicenämndens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och ska med rätt kompetens uppnå serviceförvaltningens uppdrag.

För de mål som delvis uppnåtts anges att arbetet kommer att fortskrida under 2019.

Nämnden har följt upp och redovisat hur nämndsmålen förväntas bidra till måluppfyllelsen för respektive kommunfullmäktigemål. Nämnden bedöms delvis ha bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål.

I enlighet med Malmö stads budget 2018 finns en analys för nämndsmålen med utgångspunkt i frågeställningarna nedan:

- Hur gick det?
- Varför blev det så?

- Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Ekonomi

Under denna rubrik görs bedömning av om nämndens verksamhet har bedrivits inom de av kommunfullmäktige beslutade ekonomiska ramarna.

Servicenämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett utifrån ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att nämnden har beslutat om en budget i balans 180129 med redovisning av hur tilldelade ekonomiska medel ska användas. Nämnden har bedrivit verksamheten inom de beslutade ekonomiska ramarna.

Utfall 2018

Nedan tabell visar nämndens utfall för 2018 samt avvikelse i förhållande till budget.

Tabell 1 – resultaträkning, tkr

	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Intäkter	3 126 000	3 249 666	123 666
Totala intäkter	3 126 000	3 249 666	123 666
Personalkostnader	-678 100	-672 311	5 789
Övriga kostnader	-1 470 664	-1 550 047	-79 383
Avskrivningar	-575 500	-575 295	205
Totala kostnader	-2 724 264	-2 797 653	-73 389
Nettokostnad	401 736	452 013	50 277
Kommunbidrag	-271 736	-271 736	0
Övriga finansiella intäkter	0	247	247
Övriga finansiella kostnader	-130 000	-107 281	22 719
KB & finansiella poster	-401 736	-378 770	22 966
Resultat efter KB & fin poster	0	73 243	73 243
Resultat	0	73 243	73 243

Källa: Qlikview

Tabellen visar att nämndens utfall för 2018 avviker med +73 243 tkr mot budget.

Nämndens uppföljning av ekonomi

I enlighet med Malmö stads budget 2018 ska nämnden följa upp ekonomin och analysera vad som åstadkommit. Resultatet ska följas upp i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar.

Nämndens uppföljningsstruktur för ekonomi har granskats och bedömts. Nämnden bedöms ha en tillräcklig uppföljningsstruktur avseende ekonomi. Bedömningen grundar sig på nedanstående.

Nämnden har följt upp ekonomin i samband med utfallsprognos 1, delårsrapport januari – april 2018, delårsrapport januari – augusti 2018, utfallsprognos 2 samt årsanalys.

Servicekommitténs resultat för 2018 i förhållande till budget blev cirka +73 000 tkr. Servicekommittén har under 2018 haft en omsättning på cirka 3 250 000 tkr. Samtliga avdelningar inom serviceförvaltningen visar ett positivt resultat i förhållande till budgeten. Den största positiva avvikelsen finns på stadsfastigheter om cirka 50 500 tkr vilket bland annat beror på ränteffekter och lägre fastighetsrelaterade kostnader än förväntat, till exempel gällande uppvärmingskostnader, förbrukningsavgifter samt snö- och halkbekämpning.

Helårsprognosen i utfallsprognos 2 var +44 000 tkr. Utfallet för 2018 blev därmed cirka 29 000 tkr högre än utfallsprognosen.

Tabell 2 – prognosjämförelse, tkr

	Prognos februari	Prognos april	Prognos augusti	Prognos oktober	Utfall 2018
Totala intäkter	3 138 000	3 131 700	3 156 800	3 170 000	3249666
Totala personalkostnader	-678 100	-676 500	-668 700	-669 500	-672311
Totala övriga kostnader	-2 047 064	-2 029 464	-2 070 364	-2 076 764	-2125342
Kommunbidrag	-275 836	-271 736	-271 736	-271 736	-271736
Finansiella intäkter	-	-	-	-	247
Finansiella kostnader	-118 000	-114 000	-108 000	-108 000	-107281
Resultat	19 000	40 000	38 000	44 000	73243

Källa: Qlikview (ekonomisk analys - prognos – resultaträkning)

Räkenskaper

Under denna rubrik görs bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande och upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Balans- och resultaträkning ska ge en rättvisande bild av nämndens resultat och förmögenhetsställning.

Nämndens balans- och resultaträkning har granskats och bedömts. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande. Avvikelser kommenteras i årsrapporten endast i de fall väsentliga avvikelser noterats i granskningen.

Bilaga 1 - Övergripande revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. De övergripande revisionskriterierna för 2018 års granskning av nämndernas verksamhet, ekonomi, interna kontroll samt räkenskaper anges nedan. Om granskningen visar att de övergripande- och nämndspecifika revisionskriterierna inom respektive område följs, bedöms nämndernas verksamhet, ekonomi, interna kontroll samt räkenskaper som ändamålsenlig/ tillfredsställande/ tillräcklig/ rättvisande. Påvisar granskningen väsentliga avvikelser mot revisionskriterierna så bedöms ovanstående områden som inte helt, alternativt inte, ändamålsenlig/ tillfredsställande/ tillräcklig/ rättvisande.

Kommunallag (2017:725)

Kommunallagen är den grundläggande lagen som styr kommunernas verksamhet. Kommunallagen är indelad i tretton kapitel som reglerar bl.a. medlemskap, kommunala självstyrelsen, kommunala kompetensen, kommunala organen, förtroendevaldas rättigheter och skyldigheter, bestämmelser om styrelsen och övriga nämnder, medbestämmandeformer, ekonomisk förvaltning, revision och laglighetsprövning. I 12 kap. 1 § anges att revisorernas uppgifter är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I 6 kap. 6 § anges att nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Budget 2018 (Kf, 23/11 – 2017)

Malmö stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Kommunfullmäktige anger kommunfullmäktigemål och uppdrag 2018 som ska omsättas i praktisk handling av nämnder och bolagsstyrelser. I budget 2018 anges att:

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges mål och ska utifrån kommunfullmäktigemålen besluta om egna mål där det tydligt ska framgå hur målen förväntas bidra till respektive kommunfullmäktigemål. Det ska också tydligt framgå hur målen ska uppnås samt hur dessa ska följas upp. Särskild vikt ska läggas vid att beskriva hur samverkan med andra nämnder, bolag eller externa aktörer ska bedrivas för att uppnå målen.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att följa upp och analysera vad som åstadkommits, och varför, i förhållande till målen. Analysen ska svara på följande tre frågor: Hur gick det? Varför blev det så? Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Nämnderna rapporterar måluppföljning och analys till kommunstyrelsen. Redovisningen ska bestå av analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar vad nämnden/bolaget har uppnått i förhållande till uppsatta mål. Detta innebär att nämnder och bolagsstyrelser både ska göra en bedömning av måluppfyllelsen och redovisa ett tydligt resonemang som visar vad bedömningen grundar sig på. Vid årets slut ska måluppfyllelsen även analyseras utifrån vad det innebär för uppfyllelsen av kommunfullmäktigemålen.

Inom de olika målområdena finns ett antal uppdrag. Dessa ska, om inte annat anges, genomföras så fort som möjligt under budgetåret och redovisas i samband med nämndernas/bolagens årsanalys i enlighet med särskilda anvisningar från kommunstyrelsen.

Riktlinjer för ekonomistyrning (kf, 23/11-2016)

Riktlinjerna för ekonomistyrning reglerar kommunfullmäktiges ekonomiska styrning av nämnderna och syftar till att tillsammans med kommunfullmäktigemålen och de finansiella målen uppnå en hållbar ekonomi. I riktlinjerna för ekonomistyrning anges att:

Den av kommunfullmäktige fastställda budgeten är bindande både vad avser ekonomiska ramar och mål för verksamheten. Verksamheten skall bedrivas inom befintliga ekonomiska ramar även om detta medför att de i budgeten angivna målen inte helt kan uppnås. Nämnderna får således inte överskrida vare sig kommunbidrag eller investeringsram. Nämnd skall utifrån kommunfullmäktiges budget upprätta en budget för nämndens verksamheter. Budgeten ska innehålla nämndsmål, plan för verksamheten och redovisning av hur tilldelade ekonomiska ramar ska användas. Nämnd skall också för egen del regelbundet följa utvecklingen för nämndens verksamheter och vidta korrigerande åtgärder efter behov. Nämnd skall sammanställa och avsluta årets räkenskaper i ett bokslut och upprätta en årsanalys.

Nämnd skall rapportera till kommunstyrelsen om måluppfyllelse och utveckling av verksamhet och ekonomi under året i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Nämnd har, utöver vad som anges i anvisningar från kommunstyrelsen, alltid ett ansvar att på eget initiativ informera kommunstyrelsen om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den kommunövergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten. Det åligger kommunstyrelsen att sammanställa och avsluta räkenskaperna i ett kommundotalt bokslut och upprätta kommunens årsredovisning.

Reglemente för intern kontroll (kf, 20/12 – 2016)

Reglementet omfattar de kommunala nämnderna och styrelser i de helägda bolagen. Syftet med reglementet är att tydliggöra ansvaret för intern kontroll. I reglementet anges att:

Styrelsen och nämndernas interna kontroll ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet genom styrning och kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet. Styrelsens och nämndernas interna kontroll ska medföra att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv, att information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig samt att lagar, förordningar och styrdokument följs.

Nämnder har det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig inom dess ansvarsområden och ska se till att det finns en organisering och ett systematiskt arbetssätt som säkerställer en god intern kontroll. Nämnderna ska årligen besluta om internkontrollplan som beskriver prioriterade åtgärder och granskningar utifrån dokumenterade riskanalyser. Nämndernas och styrelsens interna kontroll ska medföra att risker upptäcks och bedöms samt förebygger fel. En årlig uppföljning av arbetet med intern kontroll ska rapporteras till kommunstyrelsen. Nämnderna ska följa kommungemensamma anvisningar från kommunstyrelsen och dess förvaltning. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas och bolagsstyrelsernas rapportering utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och vid behov initiera förbättringar.

Lag (1997:614) om kommunal redovisning

Lagen om kommunal redovisning reglerar redovisningen inom kommuner, landsting och kommunalförbund.

Rådet för kommunal redovisning (RKR)

RKR är ett normgivande organ som utvecklar god redovisningssed i enlighet med lagen om kommunal redovisning. RKR har per 2018 utarbetat 23 rekommendationer för redovisningsfrågor som är av principiell betydelse eller av större vikt och tolkar vad som är god redovisningssed för kommuner, landsting och kommunalförbund.

Kommuncentrala styrdokument

De kommuncentrala styrdokumenterna som är beslutade av kommunfullmäktige och gäller samtliga nämnder i kommunen, finns samlade på Malmö stads intranät;

<https://komin.malmo.se/Var-kommun/Mal--styrning/Kommuncentrala-styrdokument.html>

Bilaga 2 - Fördjupade granskningar

I denna bilaga redovisas fördjupade granskningar som genomförts under 2018. Under året har det genomförts två fördjupade granskningar inom servicenämndens ansvarsområde.

- Underhåll av fastigheter i Malmö stad
- Klimatutsläpp och matkonsumtion

Underhåll av fastigheter i Malmö stad

Granskningen utfördes av EY på uppdrag av stadsrevisionen i Malmö stad. Syftet med granskningen var att bedöma om servicenämndens styrning och kontroll är tillräcklig avseende underhåll av fastigheter. Utifrån genomförd granskning gjordes bedömning att servicenämndens övergripande styrning och kontroll avseende det planerade underhållet i huvudsak är tillräcklig. Det finns en ändamålsenlig arbetsstruktur och följsamhet mot gällande rutiner, mål och nyckeltal för att säkerställa utförandet av fastighetsunderhållet. Det var dock inte möjligt att fullt ut bedöma ändamålsenligheten på grund av att samtliga mål ännu inte var uppföljda. Vidare gjordes bedömning att servicenämnden bör tydliggöra innebörden av det kvalitativa måttet att fastigheters funktionella standard och värde ska bevaras, samt definiera innebörden av underhållsskuld. Likaså bör kundsamverkan och återrapportering till servicenämnden stärkas.

I granskningen lämnades följande rekommendationer till servicenämnden:

- Definiera innebörden av underhållsskuld samt innebörden av att bevara fastigheters funktionella standard och värde i syfte att möjliggöra uppföljningar av en eventuell underhållsskuld.
- Stärka samverkan med kulturnämnden och fritidsnämnden avseende insyn i och planeringen av underhållsåtgärder.
- Stärka återrapporteringen till servicenämnden avseende det bedömda kort- och långsiktiga underhållsbehovet för fastighetsbeståndet.

Av servicenämndens yttrande framgår att serviceförvaltningen har för avsikt att, tillsammans med stadskontoret och fastighets- och gatukontoret, ta fram gemensamma riktlinjer för definition av begreppet underhållsskuld. Parallellt kommer en benchmarking genomföras med andra kommuner/externa aktörer kring hur de definierar begreppet underhållsskuld.

I yttrandet framgår vidare att förvaltningsenheten, genom sektionen kultur- och fritid, kommer att fortsätta sitt arbete med strategiska möten med hyresgäster. Under 2018 har det pågått ett arbete med att utarbeta en ny form av kundmöten med fritids- respektive kulturförvaltningen. En ny chef för förvaltningsenheten har anställts som bland annat ska arbeta med att ytterligare stärka samarbetet med kunderna och skapa en ökad transparens i frågan om underhållsbehov.

I yttrandet framgår slutligen att serviceförvaltningen återrapporterar utfallet av fastighetsunderhållet tre gånger per år till servicenämnden. I internbudgeten för kommande år anges hur mycket medel som anslås för underhåll. Nämnden får även en kontinuerlig återrapportering av delegerade beslut. Serviceförvaltningen ska lyfta frågan om hur nämnden vill få återkoppling av det kort- respektive långsiktiga underhållsbehovet.

Klimatutsläpp och matkonsumtion

Granskningen utfördes av PwC på uppdrag av stadsrevisionen i Malmö stad. Syftet med granskningen var att bedöma om policyn för hållbar utveckling och mat för Malmö stad efterlevs samt om genomförande, utvärdering och uppföljning är ändamålsenlig. Utifrån genomförd granskning gjordes bedömning att policyn delvis efterlevs av servicenämnden samt att genomförandet, utvärderingen och uppföljningen delvis är ändamålsenlig. Bedömningen grundas på att nämnden saknar delmål och uppföljning avseende växthusgasutsläppen. Prognoser kan inte göras, eftersom det saknas möjlighet att få mätvärden på området. Nämnden har heller inte gett direktiv till åtgärder och insatser. Granskaren har inte kunnat verifiera att andelen eko-mat är 80 procent genom de stickprov som gjorts, men då den totala andelen eko-mat genereras av samma system görs bedömning att detta beror på slumpen. Matpolicyn efterlevs inte vid representation, men då inköpen i samband med representation utgör en mycket liten del av de totala inköpen är revisionsfrågan *Hur efterlevs policyn vid upphandling, representation och evenemang* ändå i det närmaste uppfyllt.

I granskningen konstateras att ett omfattande arbete görs inom förvaltningen, dock inte beslutat av nämnden, för att öka andelen eko-mat och minska växthusgasutsläppen. Arbete som genomförs är till exempel åtgärder för att minska matsvinnet, löpande utveckling av en mer växtbaserad meny, erfarenhetsutbyte mellan kockar och annan kökspersonal samt utbildningsinsatser och information.

I granskningen lämnades följande rekommendationer till servicenämnden:

- Att utifrån bristerna i granskningen upprätta åtgärdsplaner för hur målen i matpolicyn ska nås, där det tydligt framgår när och hur åtgärderna ska ske, beräknad kostnad för åtgärderna, förväntad effekt av åtgärderna samt vem som är ansvarig för respektive åtgärd.
- Att se över vilka krav som ställs kring hållbarhetsfrågor i avtalen med externa aktörer utöver det som sker inom ramen för de kommungemensamma upphandlingsrutinerna.

Av servicenämndens yttrande framgår att nämnden ser positivt på att frågan om klimatutsläpp och matkonsumtion blir aktualiserad. Nämnden ser positivt på att det i granskningen konstateras att avdelning skolrestauranger gör ett omfattande arbete för att öka andelen eko-mat och minska växthusgasutsläppen. Nämnden håller inte med om att den inte givit direktiv till åtgärder och insatser beträffande matpolicyn.

Serviceenämnden uppger vidare att serviceförvaltningen ges i uppdrag att upprätta åtgärdsplaner för hur målen i Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad ska nås, samt att se över vilka krav som ställs kring hållbarhetsfrågor i avtalen med externa aktörer. Nämnden menar, till skillnad från bedömningen i granskningen, att målet om minskning av växthusgaser har brutits ner i den politiska målkedjan under 2018 genom arbetet att strukturera beställargrupper i IT-stödet Compare för att möjliggöra fastställande av befintlig nivå på klimatgasutsläpp.

Nämnden uppger att växthusgasutsläppen inte har kunnat följas upp under 2018 med anledning av att mätvärden inte finns tillgängliga. Under 2019 kommer kvantitativa mål att finnas och följas upp inom ramen för årsbokslut. Bedömning görs att det finns en möjlighet att nå 90 procent eko-mat till 2020. Nämnden uppger vidare att det inte finns något kvantifierbart delmål för växthusgasutsläppen, men ambitionen att strukturera beställargrupper i IT-stödet Compare för att möjliggöra fastställande av befintlig nivå på klimatgasutsläpp har uppnåtts.

Serviceenämnden menar att en målkonflikt kan uppstå mellan växthusgasmålet och det självklara målet att matgästerna ska tycka att maten är god. På en övergripande nivå har nämnden satt viktiga ramar för arbetet kopplat till ”Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad” genom att sätta mål och följa utvecklingen inom kommunfullmäktiges mål om att Malmö stad ska vara en hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val.

Bilaga 3 - Uppföljning tidigare granskningar

I denna bilaga beskrivs servicenämndens hantering av synpunkter i tidigare granskningar.

Det har genomförts uppföljning av två tidigare granskningar inom servicenämndens ansvarsområde, båda genomfördes under 2017.

- Lönerutiner och pensionskostnader
- Verifikationer och löpande bokföring

I uppföljningen av granskningarna har serviceförvaltningen kommit in med svar på hur nämnden arbetat vidare med de åtgärder som rekommenderades utifrån granskningarna. I sitt svar till stadsrevisionen har förvaltningen angett vilka åtgärder som vidtagits, vilken effekt dessa haft på verksamheten samt vilka ytterligare åtgärder som eventuellt planeras.

Lönerutiner och pensionskostnader

Granskningen utfördes av PwC på uppdrag av stadsrevisionen i Malmö stad. Syftet med granskningen var att bedöma om bland annat servicenämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende lönehantering och pensionskostnader. Utifrån genomförd granskning gjordes bedömning att servicenämnden delvis har en tillräcklig intern kontroll avseende lönehantering samt en inte tillräcklig intern kontroll avseende pensionskostnader. Vid granskningen identifierades ett antal områden som servicenämnden rekommenderades att vidta åtgärder kring. Nämnden har i sitt yttrande redogjort för vidtagna och planerade åtgärder.

Stadsrevisionens bedömning

Stadsrevisionen bedömer att servicenämnden har följt de rekommendationer som lämnades i den fördjupade granskningen. Bedömningen grundas på det svar som serviceförvaltningen har lämnat i februari 2019.

Nedan redovisas en sammanfattning av förvaltningens svar på respektive rekommendation:

- Att fortsätta sitt systematiska internkontrollarbete avseende lönehanteringen och beakta framförda synpunkter i sina riskbedömningar. Rekommenderas även att beakta risker avseende pensionshantering i sina kommande riskbedömningar samt att införa kontrollmoment kring detta i nämndens internkontrollplaner.

Sammanfattning av svar: Det har skett ett arbete med att identifiera och arbeta med risker inom området lönehantering under 2018. Ett omfattande arbete har utförts med att dokumentera rutiner, processer och arbetssätt för löneadministrationen. HR-service har säkrat rutiner för månadsvisa kontroller i löneprocessen genom att se till att guider och processer för löneadministrationen finns i enhetens interna handbok. Det har skett en inventering, kartläggning och dokumentation av arbetsätt, rutiner och kontrollmoment som rör pensionsadministrationen inom HR-service. Arbetet har resulterat i en handbok som beskriver hur pensionsadministrationen, inklusive kontroller och avstämningar, hanteras i Malmö stad samt gentemot KPA pension.

- Bör tillse att ett fullständigt systematiskt arbetssätt inrättas för att dokumentera utförda kontroller avseende lönehanteringen. Det bör framgå när och hur kontrollen genomförts, eventuella avvikelser och åtgärder, samt ansvarig person i syfte att öka spårbarheten gällande utförd kontroll.

Sammanfattning av svar: Under 2018 har arbete utförts för att säkra rutiner och arbetsätt kring dokumentation av de kontroller som utförs i löneprocessen inom HR-service. Det finns numera dokumenterade och systematiska kontroller kopplade till hela löneprocessen. Varje HR-administratör sätter numera sin signatur och datum avseende de månadsvisa kontrollerna i löneprocessen.

- Bör tillse att upprättade rutinbeskrivningar ses över med jämna intervaller så att de hålls aktuella samt tillse att det finns utförliga arbetsbeskrivningar kopplat till de kontroller som ska genomföras.

Sammanfattning av svar: Rutiner, processer och arbetsätt finns dokumenterade i HR-service interna handbok. Upprättade rutinbeskrivningar kommer att ses över regelbundet. Det finns två HR-administratörer som har huvudansvar för att löpande uppdatera den interna handboken.

Verifikationer och löpande bokföring

Granskningen utfördes av stadsrevisionen i Malmö stad. Syftet med granskningen var att bedöma om servicenämndens verifikationer och löpande bokföring är rättvisande och om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Utifrån genomförd granskning gjordes bedömning att servicenämndens interna kontroll gällande verifikationer och löpande bokföring är tillräcklig och att resultatet av verifikationsgranskningen ger en rättvisande bild av räkenskaper. Vid granskningen identifierades ett antal områden som servicenämnden rekommenderades att vidta åtgärder kring. Nämnden har i sitt yttrande redogjort för vidtagna och planerade åtgärder.

Stadsrevisionens bedömning

Stadsrevisionen bedömer att servicenämnden har följt de rekommendationer som lämnades i den fördjupade granskningen. Bedömningen grundas på det svar som serviceförvaltningen har lämnat i februari 2019.

Nedan redovisas en sammanfattning av förvaltningens svar på respektive rekommendation:

- Säkerställ att kreditering av faktura inte sker före debitering av ursprungsfakturan, förfarandet är särskilt viktigt vid hel- och delårsrapporteringen.

Sammanfattning av svar: Manualen som delas ut i samband med utbildning i Ekot har kompletterats med information om attesternas innebörd och vilka kontroller som ska göras. Manualen uppdateras efter hand. I utbildning för nya chefer är frågan om fakturakontroll en viktig del.

- Att genom granskningsattest eller annan uppföljning säkerställa att pågående investeringar redovisas i avsatta projekt.

Sammanfattning av svar: Det görs månadsvisa uppföljningar/ analyser av ekonomin som syftar till att identifiera eventuella felkonteringar. Kommunteknik arbetar med att ta fram en lat-hund för vilka konton som ska användas vid olika typer av investeringar och stadsfastigheter förbereder en ”konteringsskola” för de assistenter som hanterar fakturor.

- Säkerställa att kostnaden för varor och tjänster bokförs på avsett år.

Sammanfattning av svar: Förvaltningen har årligen en genomgång inför bokslutet där frågan om periodisering tas upp. De planerade utbildningarna som vänder sig till de som konterar fakturor omfattar även frågan om periodisering.

- Att som en del i internkontrollarbetet, se till att ramavtal hålls lättillgängliga samt genom granskningsattest säkerställa att leverantörer följer aktuella ramavtal.

Sammanfattning av svar: Direktåtgärd i internkontrollplan 2017, *Uppföljning av leverantörsavtal*, syftade till att tillgängliggöra avtal, prislistor och övrig relevant information. Denna punkt gällde stadsfastigheter och kommunteknik. Arbetet med att tillgängliggöra avtal och relevant information är ett ständigt återkommande arbete.

- Säkerställa att förvaltningen följer lagen om offentlig upphandling.

Sammanfattning av svar: Våren 2018 genomförde upphandlingsenheten en riktad utbildning i direktupphandling för personal på stadsfastigheter. Stadsfastigheters sida på KomIn har uppdaterats med *Riktlinjer för upphandling och inköp*, samlad information om vilka upphandlingar av ramavtal eller andra gemensamma avtal som pågår på stadsfastigheter samt beskrivning av upphandlingsprocessen inom stadsfastigheter i syfte att underlätta för medarbetare och chefer. En arbetsgrupp tillsattes 2018 för att utreda stadsfastigheters behov av juridiska tjänster. Utifrån förslag i utredningen har stadsfastigheter förstärkt sin upphandlings- och juridiska kompetens. Under 2019 kommer frågan om ytterligare förstärkning av kompetens inom upphandling och juridik utredas ytterligare.

- Säkerställa att förvaltningens inventarieförteckningar harmoniserar med stadens ekonomihandbok samt att förteckningar uppdateras av förvaltningen.

Sammanfattning av svar: Stadsfastigheters underhållsplan innehåller inte någon detaljlista med utrustning, utan är uppbyggd med schablonvärden och omfattar alla åtgärder som kan vara aktuella för att ha ett bra underhåll på fastigheterna. En detaljlista finns däremot i separata excel-dokument. Den lösningen tillkom till följd av bedömningen för cirka tio år sedan att det skulle bli en orimlig administrativ insats att ha alla detaljer i underhållsplanen. Underhållssystemet bygger därför på schablonvärden. Ansvaret mellan stadsfastigheter och respektive hyresgäst regleras via en gränsdragningslista. Stadsfastigheter har under 2018 på-

börjat en förstudie för att utreda förutsättningarna för att byta till ett nytt verksamhetssystem där bland annat felanmälan och underhållsplanering ingår. Tanken är att i förstudien och i förutsättningarna för upphandlingen ta med att en modul/tjänst för inventarieförteckning ska ingå.

Tillsammans med kommunteknik kommer stadsfastigheter under 2019 att arbeta fram en databas innehållande identifierade storköksmaskiner och vitvaror. Nuvarande excelförteckningar kommer att kompletteras med följande uppgifter: ID- kolumn (stadsfastigheters interna identifikationsnummer som kommer att finnas uppsatt på utrustningen), anskaffningsdatum, inköpspris samt signeringskolumn för ansvarig/förvaltare. Stadsfastigheter har för avsikt att upprätta en förteckning med utgångspunkt från befintligt dokument för att på sikt få en komplett och uppdaterad inventarieförteckning gällande småvitvaror i bostadsrätter.

Bilaga 4 - Nyckeltal

Tabell: Personalstatistik

	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Antal anställda omräknade till heltid	1382,6	1 418,8	1436,2
Kvinnor, andel i %	50	49	50
Personal med utländsk bakgrund, andel i %	37,3	39,8	41,7
Total sjukfrånvaro i %	7,1	5,6	5,81
Personalomsättning i %	10,4	11,4	9,5

Källa: Stadskontoret